

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd – RP 187/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utvidgat tillämpningsområde för åtalsuppgörelse

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utvidgat tillämpningsområde för åtalsuppgörelse (RP 187/2025 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 9/2026 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av 1 och 5 b kap. i lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) 1 kap. 10 § och 10 a § 1 mom. samt 5 b kap. 2 § 1 mom., sådana de lyder, 1 kap. 10 § i lagarna 670/2014, 68/2021 och 926/2024 samt 1 kap. 10 a § 1 mom. och 5 b kap. 2 § 1 mom. i lag 670/2014, och

fogas till 1 kap. 8 b §, sådan den lyder i lag 670/2014, ett nytt 2 mom. och till 5 b kap. 4 §, sådan den lyder i lag 670/2014, ett nytt 3 mom. som följer:

1 kap.

Om åtalsrätt och åtalsprövning

8 b §

Åklagaren får i ett domsförslag som avses i 10 § förbinda sig att avstå från att yrka på förverkande av den ekonomiska vinningen av brottet, om vinningen motsvarar den skada som orsakats målsäganden. Då får åklagaren avstå från att yrka på förverkande av vinningen till den del som målsäganden inte yrkar på skadestånd eller återbäring av obehörig vinst.

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

10 §

Åklagaren ska överväga huruvida det finns förutsättningar för ett domsförslag. Åklagaren får under förundersökningen och åtalsprövningen och medan brottmålet är anhängigt vid domstolen vidta åtgärder för att lägga fram ett domsförslag och för att det ska behandlas i en erkännanderättegång enligt 5 b kap., om

1) det misstänkta brottet är ett brott som avses i 25 kap. 3 a §, 31 kap. 2 § eller 50 kap. 2 § i strafflagen (39/1889) eller det strängaste straff som föreskrivs för det misstänkta brottet är fängelse i högst sex år, dock inte om det misstänkta brottet är ett brott som avses i 20 kap. 1, 3—5, 9, 14, 16 eller 18 § eller i 21 kap. 5, 6 a, 6 c eller 7—15 § i strafflagen, och

2) åklagaren finner att behandlingen av målet i en erkännanderättegång enligt 5 b kap. är befogad med beaktande av sakens natur och de yrkanden som framställs, de kostnader som behandlingen av målet uppenbart medför och den tid som går åt för behandlingen av målet samt eventuella frågor om medverkan till brott i fråga om det misstänkta brottet eller ett brott med direkt anknytning till det.

Ett domsförslag får läggas fram när

1) den som är misstänkt för brottet i fråga eller svaranden i brottmålet erkänner det misstänkta brottet och samtycker till att saken behandlas i en rättegång som avses i 5 b kap.,

2) åklagaren och den misstänkte eller svaranden i brottmålet är ense om det brott som tillräknas,

3) målsäganden vid förundersökningen har meddelat att denne inte har några anspråk i målet eller att denne samtycker till att målet behandlas i en rättegång som avses i 5 b kap.

I domsförslaget förbinder sig åklagaren att yrka på straff i enlighet med en lindrigare straffskala enligt 6 kap. 8 a § i strafflagen. Åklagaren får förbinda sig att i enlighet med 8 § 2 mom. i detta kapitel avstå från att väcka åtal för ett eller flera misstänkta brott. Åklagaren får i domsförslaget också i enlighet med 7 § i lagen om näringsförbud (1059/1985) ingå en förbindelse som gäller näringsförbud.

Åklagaren får i ett domsförslag förbinda sig att i enlighet med 9 kap. 5 § 2 mom. i strafflagen yrka på sänkt samfundsbot.

Åklagaren får i ett domsförslag förbinda sig att i enlighet med 8 b § 2 mom. avstå från att yrka på förverkande av den ekonomiska vinningen av brottet.

Domsförslaget ska avfattas skriftligt och dateras och parterna ska underteckna det. På domsförslaget tillämpas vad som i 5 kap. 3 § föreskrivs om stämningsansökan. Utöver detta ska följande uppgifter anges i domsförslaget:

1) de uppgifter som avses i 2 mom. samt åklagarens förbindelse att yrka på straff i enlighet med den lindrigare straffskalan,

2) eventuella förbindelser som gäller näringsförbud, samfundsbot eller ekonomisk vinning av brott,

3) åklagarens ståndpunkt i fråga om arten av och storleken på det straff som ska dömas ut,

4) vad åklagaren utan domsförslaget hade yrkat på i målet i fråga om arten av och storleken på straffet, längden av och innehållet i näringsförbudet och arten av förverkandepåföljd för den ekonomiska vinningen av brottet.

I ett brottmål där Europeiska åklagarmyndigheten utövar behörighet förutsätts det för framläggande av ett domsförslag att en permanent avdelning vid Europeiska åklagarmyndigheten har samtyckt till förfarandet. Målet ska på det sätt som föreskrivs i artikel 40 i rådets förordning (EU) 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

åklagarmyndigheten föras till den permanenta avdelningen för avgörande innan åklagaren fattar beslut om att lägga fram ett domsförslag.

10 a §

När åklagaren finner att ett domsförslag om det misstänkta brottet kan läggas fram, ska denne överlägga med den misstänkte eller svaranden i brottmålet om att lägga fram ett domsförslag. Åklagaren ska vid behov utreda om målsäganden samtycker till att målet behandlas i en erkännanderättegång enligt 5 b kap. Om brottet har begåtts i en juridisk persons verksamhet på det sätt som avses i 9 kap. 1 § i strafflagen, kan åklagaren överlägga med den juridiska personen om ett domsförslag som gäller samfundsbot.

5 b kap.

Erkännanderättegång

2 §

En erkännanderättegång ska hållas inom 60 dagar från det att målet blivit anhängigt. Om erkännanderättegången inställs, ska en ny erkännanderättegång hållas inom 60 dagar från den dag då rättegången skulle hållas. Om bristfälligheter eller oklarheter i domsförslaget eller någon annan viktig orsak kräver det, får tidsfristen förlängas.

4 §

I domen ska utöver det utdömda straffet uppges hurdant straff i fråga om art och storlek som domstolen skulle ha dömt ut utan domsförslaget. Om det i målet döms ut ett näringsförbud eller en förverkandepåföljd för ekonomisk vinning av brott, ska domstolen i domen uppges hurdant näringsförbud eller hurdan förverkandepåföljd för ekonomisk vinning av brott domstolen skulle ha dömt ut utan domsförslaget. I domen ska det också antecknas de i 1 kap. 10 § 6 mom. 2—4 punkten avsedda uppgifter som åklagaren angett.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

Lag

om ändring av förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förundersökningslagen (805/2011) 3 kap. 10 a § 5 mom. samt 4 kap. 16 § 1 mom. 8 punkten och 18 § 10 punkten, sådana de lyder, 3 kap. 10 a § 5 mom. i lag 924/2024, 4 kap. 16 § 1 mom. 8 punkten i lag 269/2026 och 18 § 10 punkten i lag 453/2023, och

fogas till 3 kap. 3 § ett nytt 4 mom., till 4 kap. 16 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 453/2023 och 269/2026, en ny 9 punkt, till 4 kap. 18 §, sådan den lyder i lagarna 10/2016 och 453/2023, en ny 11 punkt och till 5 kap. 1 §, sådan den lyder i lagarna 988/2016, 67/2021 och 453/2023, ett nytt 3 mom. som följer:

3 kap.

Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras

3 §

När förundersökning ska göras

Förundersökningsmyndigheten ska bedöma möjligheten till en sådan överläggning om ett domsförslag som avses i 1 kap. 10 a § i lagen om rättegång i brottmål och i enlighet med 5 kap. i denna lag delta i förundersökningssamarbete i syfte att inleda överläggningen.

10 a §

Begränsning av förundersökningen på grund av erkännande

En förundersökning får inte lämnas ogjord eller läggas ned och en i 2 mom. avsedd förbindelse får inte ingås med stöd av denna paragraf till den del som

1) det föreskrivs ett strängare straff än fängelse i sex år för det misstänkta brottet, förutom om det misstänkta brottet är ett brott som avses i 25 kap. 3 a §, 31 kap. 2 § eller 50 kap. 2 § i strafflagen,

2) det misstänkta brottet är ett brott som avses i 20 kap. 1, 3—5, 9, 14, 16 eller 18 § eller i 21 kap. 5, 6 a, 6 c eller 7—15 § i strafflagen, eller

3) ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver att det görs en förundersökning.

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

16 §

Underrättelse om den misstänktes rättigheter

När en person underrättas om att han eller hon är misstänkt för brott ska personen utan dröjsmål och senast innan han eller hon hörs underrättas om

8) att det att förlikning har ingåtts mellan gärningsmannen och målsäganden, att gärningsmannen annars har strävat efter att förhindra eller avlägsna verkningarna av sitt brott eller har strävat efter att främja utredningen av brottet kan beaktas som strafflindringsgrund med stöd av 6 kap. 6 § i strafflagen,

9) möjligheten till en sådan överläggning om ett domsförslag som avses i 1 kap. 10 a § i lagen om rättegång i brottmål och till sådan begränsning av förundersökningen på grund av erkännande som avses i 3 kap. 10 a § i denna lag.

18 §

Underrättelse om målsägandens rättigheter

Förundersökningsmyndigheten ska utan ogrundat dröjsmål, i den omfattning det är behövligt i synnerhet med beaktande av omständigheter som hänför sig till målsägandens person och brottets natur, underrätta en målsägande om

10) möjligheten till medling under de förutsättningar som anges i lagen om medling vid brott och i vissa tvister,

11) möjligheten att det i ärendet kan ordnas en sådan överläggning om ett domsförslag som avses i 1 kap. 10 a § i lagen om rättegång i brottmål.

5 kap.

Förundersökningssamarbete mellan förundersökningsmyndigheter och åklagare

1 §

Underrättelse till åklagaren

Förundersökningsmyndigheten ska utan dröjsmål underrätta åklagaren om brottmål där en sådan överläggning om ett domsförslag som avses i 1 kap. 10 a § i lagen om rättegång i brottmål enligt förundersökningsmyndighetens bedömning skulle kunna tillämpas.

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen (39/1889) 6 kap. 8 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 673/2014,
ändras 9 kap. 7 § 2 mom. samt 10 kap. 2 § 6 mom. och 9 § 3 mom., sådana de lyder, 9 kap. 7 §
2 mom. i lag 61/2003, 10 kap. 2 § 6 mom. i lag 356/2016 och 10 kap. 9 § 3 mom. i lag 985/2016,
samt
fogas till 9 kap. 5 §, sådan den lyder i lag 971/2001, ett nytt 2 mom. som följer:

9 kap.

Om straffansvar för juridiska personer

5 §

Samfundsbot

Om samfundsboten är föremål för ett sådant domsförslag som avses i 1 kap. 10 § i lagen om rättegång i brottmål, får åklagaren yrka på högst tre fjärdedelar av det belopp av samfundsboten som åklagaren hade yrkat på utan domsförslaget. På motsvarande sätt får domstolen döma en juridisk person till samfundsbot till ett belopp på högst tre fjärdedelar av det belopp av samfundsboten som domstolen hade dömt ut utan domsförslaget.

7 §

Avstående från straffyrkande

Åklagaren kan även avstå från att yrka straff, om gärningsmannen i det fall som avses i 4 § 2 mom. 3 punkten redan har dömts till straff eller det kan förväntas att gärningsmannen döms till straff enligt ett sådant domsförslag som avses i 1 kap. 10 § i lagen om rättegång i brottmål och den juridiska personen på grund av detta dömande till straff inte döms till samfundsbot.

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

10 kap.

Om förverkandepåföljder

2 §

Förverkande av vinning

Vinning döms inte förverkad till den del den har återburits eller dömts eller döms att betalas till den kränkta i form av skadestånd eller återbäring av obehörig vinst. Om yrkande på skadestånd eller återbäring av obehörig vinst inte har framställts eller om ett sådant yrkande ännu inte har avgjorts när ett avgörande meddelas med anledning av yrkandet på förverkande, ska förverkandepåföljden dömas ut. Om förverkandet av vinning är föremål för ett sådant domsförslag som avses i 1 kap. 10 § i lagen om rättegång i brottmål, kan domstolen avstå från att döma vinningen förverkad endast om vinningen och den skada som orsakats målsäganden motsvarar varandra och till den del som målsäganden inte yrkar på skadestånd eller återbäring av obehörig vinst.

9 §

Behandling av mål om förverkandepåföljd

Förverkandepåföljd döms ut på yrkande av åklagaren. I 1 kap. 8 b § i lagen om rättegång i brottmål föreskrivs det om de grunder på vilka åklagaren kan avstå från att yrka på förverkande och i 1 kap. 10 § i den lagen om domsförslag som gäller ekonomisk vinning av brott. Även en målsägande kan yrka på förverkande när målsäganden ensam utför åtal enligt 7 kap. i lagen om rättegång i brottmål. Bestämmelser om framställande av yrkande i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot utfärdas separat.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om näringsförbud

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om näringsförbud (1059/1985) 4 § 3 mom., sådant det lyder i lag 749/2017, och

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

fogas till 5 §, sådan den lyder i lag 1220/1997, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 7 §, i stället för den 7 § som upphävts genom lag 1220/1997, som följer:

4 §

Förbudets innehåll

Domstolen kan av särskilda skäl bestämma att ett förbud inte gäller visst drivande av rörelse eller drivande av en rörelse av visst slag eller viss omfattning eller uppdrag eller verksamhet i ett visst samfund eller en viss stiftelse eller förvärv av bestämmanderätt i ett samfund enligt 1 mom. 6 punkten. Ett domsförslag som avses i 7 § ska också betraktas som ett särskilt skäl.

5 §

Förbudets varaktighet

Ett näringsförbud som meddelas med anledning av ett sådant domsförslag som avses i 7 § kan dock vara minst ett år.

7 §

Domsförslag som gäller näringsförbud

Åklagaren får i ett sådant domsförslag som avses i 1 kap. 10 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) förbinda sig att avvika från

1) innehållet i ett näringsförbud enligt 4 § i denna lag så att förbudet inte gäller visst drivande av rörelse eller drivande av en rörelse av visst slag eller viss omfattning eller uppdrag eller verksamhet i ett visst samfund eller en viss stiftelse eller förvärv av bestämmanderätt i ett samfund enligt 1 mom. 6 punkten i den paragrafen,

2) näringsförbudets varaktighet enligt 5 § i denna lag, dock så att ett förbud på minst ett år ska yrkas.

Åklagaren får i ett domsförslag av särskilda skäl förbinda sig att avstå från att yrka på näringsförbud. Åklagaren får dock inte ingå en sådan förbindelse, om personen vid drivandet av rörelse har gjort sig skyldig till de gärningar som avses i 3 § 3 mom. 1—4 punkten.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 50/2026 rd

Helsingfors 5.5.2026

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare